

POSUDEK MAGISTERSKÉ PRÁCE

Erik Žíla:

Rozšiřování NATO v letech 1999 a 2004 – na příkladech připravenosti České republiky, Maďarska, Slovenska a Estonska na vstup do NATO

Rozšiřování NATO je v současné době zastíněno jinými problémy, jimž Aliance čelí, ale to samozřejmě neznamená, že by toto téma mělo být opomíjeno. Kritériem by v takovém případě měl být přínos zpracovávané analýzy, která by známé skutečnosti obohatila o nové poznatky nebo postřehy. Posuzované práci se tento cíl daří naplnit jen zčásti.

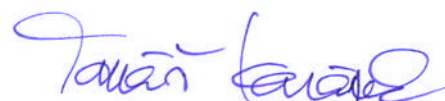
Deklarovaným záměrem práce je posoudit připravenost České republiky, Maďarska, Estonska a Slovenska na zapojení do NATO před jejich vstupem. Autor blíže neformuluje ani výzkumnou otázku, ani nestanoví pracovní hypotézu, což lze pokládat za první z problematických aspektů práce, který celkem logicky vede k vysoké míře popisnosti. Text je následně rozčleněn do čtyř hlavních částí, z nichž první se věnuje historii rozšiřování NATO během studené války (včetně procesu sjednocení Německa v roce 1990), druhá zkoumá postoj USA a Ruska k procesu rozšíření, třetí představuje Studii o rozšíření NATO z roku 1995 a zbylá část provádí vlastní analýzu připravenosti čtyř uvedených zemí na vstup.

Problémem práce je, že minimálně dvě ze zmíněných částí jsou v kontextu formulovaného výzkumného cíle zbytečné. Za prvé, rozsáhlé pasáže věnované americkým a ruským postojům k rozšíření jen opakují obecně známé skutečnosti, aniž by přinášely něco nového. Navíc není jasné, proč – když už se věnovat postojům vybraných zemí k rozšíření – se omezovat pouze na tyto dva aktéry, z nichž jeden navíc není členem NATO. Za druhou nadbytečnou část pokládám kapitolu věnovanou studii o rozšíření, která na téměř dvaceti stranách prakticky pouze rekapituluje tento dokument, včetně toho, že téměř pouze na něj odkazuje. To je postup, který by byl pochybný i v bakalářské práci, ale v diplomové práci jej pokládám za faux pas.

Práce má naštěstí i své silné místo, jímž je komparativní analýza připravenosti čtyř zkoumaných zemí, která jde do hloubky, opírá se o širokou škálu použitých a citovaných zdrojů a díky tomu, že překlene dvě vlny aliančního rozšiřování, má potenciál upozornit na obecnější problémy analyzovaného procesu. Jen autorovo zdůvodnění (s. 4) výběru právě těchto zemí není příliš přesvědčivé: „Menší rozlohu“ lze v daném kontextu těžko považovat za relevantní faktor (zatímco fakt, že jde o malé země ve smyslu politické moci či vlivu by samozřejmě relevantní byl), stejně jako skutečnost, že šlo o bývalé země sovětského bloku – to přeci byly v daných vlnách rozšíření všichni kandidáti. Jasně určení, proč je v komparaci zkoumáno např. Česko a ne třeba Polsko či Estonsko a ne Lotyšsko, v práci chybí. Je také škoda, že autor nejenže neaplikuje žádné teoretické východisko, ale ani dále neanalyzuje získaná zjištění. Přitom otázky pro další postup by se nabízely: např. proč bylo v roce 1999 přijato Maďarsko, když podle autora ze čtyř kritérií tři nesplňovalo? Pokud by se práce byla věnovala těmto analýzám podobných otázek, bylo by to rozhodně přínosnější než věnování zbytečného prostoru mnohokrát opakovaným argumentům pro americkou podporu či ruský odpor proti rozšiřování NATO.

Pokud jde o formální stránku práce, její jazyk je na poměrně dobré úrovni, byť bych autoru doporučil raději se vyvarovat používání zájmena „jenž“. Také některé překlady anglických termínů - např. „poradce národní bezpečnosti“ (s. 20) - nejsou nejadekvátnější. Jinak obsahuje práce všechny požadované náležitosti, včetně původního projektu.

Práce jako celek působí rozporuplným dojmem. Na jedné straně povedená komparativní analýza čtyř zemí, na druhé straně chybějící výzkumná otázka, zbytečné pasáže a málo propracovaná metodologie. Práci proto **doporučuji k obhajobě**, hodnotit ji však doporučuji jen jako **velmi dobrou**.

V Praze dne 19. 6. 2012